

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
з навчальної та методичної роботи
к.психол.н., професор

О.О.Назаров

“ _____ ” _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія соціально-психологічного тренінгу

спеціальність **8.03010201 «Психологія»**

спеціалізація **екстремальна та кризова психологія**

Харків 2016 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія соціально-психологічного тренінгу»

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Психологія»

за спеціалізацією «екстремальна та кризова психологія».

Розробник програми:

доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах, к.психол.н., доцент

Афанасьєва Н.Є.

Програму навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах (ПДОУ)

Протокол від «23» травня 2016 року № 10

Начальник (завідувач) кафедри психології діяльності в особливих умовах

_____ Перелигіна Л.А.

«_____» _____ 2016 року

Рекомендовано вченою радою факультету соціально-психологічного

Протокол від «16» червня 2016 року № 10

Голова вченої ради соціально-психологічного факультету

_____ Куфлієвський А.С.

«_____» _____ 2016 року

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, (спеціалізація) освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,0	Галузь знань <u>0301 «Соціально-політичні науки»</u>	Обов'язкова навчальна дисципліна професійної і практичної підготовки	
Модулів <u>2</u>	Спеціальність (спеціалізація): <u>8.03010201 «Психологія»</u> <u>екстремальна і кризова психологія</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання _____		<u>1-й</u>	<u>1-й</u>
Загальна кількість годин <u>120</u>		Семестр	
		<u>1</u>	<u>1</u>
		Лекції	
з них:	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	<u>10 год.</u>	<u>6 год.</u>
аудиторних <u>50 / 14</u>		Практичні, семінарські	
самостійної роботи <u>70 / 106</u>		<u>40 год.</u>	<u>8 год.</u>
		Лабораторні	
		_____ год.	_____ год.
		Самостійна робота	
		<u>70 год.</u>	<u>106 год.</u>
		Індивідуальні завдання: _____ год.	
	Вид контролю: іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 / 70;

для заочної форми навчання – 14 / 106

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: теоретичне та практичне вивчення закономірностей формування особистості, психічних та поведінкових проявів, внутрішніх конфліктів, негармонійних міжособистісних стосунків. Оволодіння тренінговими технологіями.

Завдання:

- озброїти курсантів та студентів знаннями, які дадуть їм можливість використовувати різноманітні тренінгові програми;
- допомогти їм у вирішенні проблеми професійного самовизначення;
- розширити та поглибити теоретичні знання курсантів та студентів стосовно технік та прийомів СПТ;
- сформувати у курсантів та студентів навички та уміння створення унікальних тренінгових програм;
- сприяти розвитку у курсантів та студентів уміння застосовувати психологічні знання при організації власної поведінки;
- укріплювати позитивну професійну мотивацію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- загальні принципи проведення СПТ;
- прийоми та техніки впливу, які використовуються у різних психологічних школах;
- характеристику умов ефективного тренінгового процесу;
- особливості поведінкових та емоційних проявів, що характерні для різних груп.

вміти:

- виділяти та адекватно аналізувати особливості поведінкових та емоційних порушень;
- застосовувати психологічні знання на практиці;
- робити аналіз психологічних ситуацій, які виникають у різних людей, в різних обставинах;
- проводити тренінг з будь-якими групами;
- знаходити шляхи психологічного впливу для різних категорій людей.

мати навички:

- аналізу психологічних першоджерел (літератури);
- збору, обробки та інтерпретації психологічної інформації;
- проведення тренінгів різної спрямованості, з різним методологічним підґрунтям та для різних категорій замовників.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність використовувати методологію теоретичних та експериментальних досліджень у галузі психології (екстремальної психології, психології діяльності в особливих умовах);
- володіння знаннями про сучасні інтерактивні методи та форми навчання; здатність використовувати науково-теоретичні та науково-практичні психологічні ресурси для рішення практичних завдань у галузі професійної діяльності;
- здатність та вміння узагальнювати наукові результати з метою їх використання у підрозділах ДСНС, розробляти рекомендації з практичних питань психології діяльності в особливих умовах для покращення роботи з особовим складом;
- вміння та здатність проведення емпіричних досліджень функціональних станів співробітників ДСНС України, діагностувати особливості психіки (включно і особливості особистості: мотивацію, пізнавальні процеси, емоційну регуляцію поведінки), операційно-сміслову структуру професійного досвіду.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Предмет, проблеми та методи соціально-психологічного тренінгу.

Тема 1.1. Загальні основи та характеристика соціально-психологічного тренінгу як виду активного соціально-психологічного навчання.

Визначення тренінгу, класифікація видів тренінгу. Методологічна основа СПТ. Вимоги до умов проведення різних видів тренінгу. Цілі та завдання тренінгу на сучасному етапі розвитку суспільства. Можливості використання тренінгових технологій у підрозділах МНС.

Тема 1.2. Теоретичні та методологічні основи соціально-психологічного тренінгу.

Можливості застосування тренінгу з точки зору різних психологічних шкіл та напрямків. Теоретична обумовленість різноманітних тренінгових програм. Розвивальні, поведінкові та психотерапевтичні тренінгові технології, можливості їх використання та ефективність в різних групах. Вимоги до особистості та професійній кваліфікації тренера.

Тема 1.3. Основні фази та методи, які використовуються в СПТ різних напрямків.

Ознайомлення з тренінговими техніками, які використовуються на підґрунті різних психологічних напрямків: біхевіоризм, психоаналіз, когнітивна психологія, гуманістична психологія, НЛП, позитивна психологія та ін.

Тема 1.4. Організація групового процесу у СПТ.

Роль психолога-тренера в організації групового процесу. Загальні принципи роботи з групою, динаміка групового процесу, подолання опору окремих членів групи чи всієї групи, етапи розвитку групи, правила закінчення групового процесу, оцінювання ефективності групової роботи тренером та членами групи. Вимоги до особистості і підготовки тренера. Особливості ко-тренера.

Модуль 2. Практикум з СПТ.

Тема 1.2. Принципи комплектації програм.

Різновиди програм СПТ. Загальні принципи створення тренінгових програм: самостійне, з використанням готових технік, комбіноване. Правила за якими потрібно вибирати програму у конкретному випадку. Вимоги до тривалості тренінгу. Необхідність використання технічних засобів: аудіо, відео, фото (у яких випадках).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Очна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пз	лаб	інд	с.р.		л	пз	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Предмет, проблеми та методи соціально-психологічного тренінгу												
Тема 1.1. Загальні основи та характеристика соціально-психологічного тренінгу.	20	2	4	-	-	14	20	-	-	-	-	20
Тема 1.2. Теоретичні та методологічні основи соціально-психологічного тренінгу.	20	2	4	-	-	14	24	2	2	-	-	20
Тема 1.3. Основні фази та методи, які використовуються в СПТ різних напрямків.	20	2	4	-	-	14	22	-	2	-	-	20
Тема 1.4. Організація групового процесу у СПТ.	20	2	4			14	24	2	2	-	-	20
Разом за модулем 1	80	8	16			56	90	4	6	-	-	80
Модуль 2. Практикум з СПТ.												
Тема 2.1. Принципи комплектації програм.	40	2	24	-	-	14	30	2	2	-	-	26
Разом за модулем 2	40	2	24	-	-	14	30	2	2	-	-	26
Усього годин	120	10	50	-	-	70	120	6	8	-	-	106

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття не передбачені робочим навчальним планом.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Загальні основи та характеристика соціально-психологічного тренінгу	4
2	Тема 1.2. Теоретичні та методологічні основи соціально-психологічного тренінгу	4
3	Тема 1.3. Основні фази та методи, які використовуються в СПТ	4

	різних напрямків	
4	Тема 1.4. Організація групового процесу у СПТ	4
5	Тема 2.1. Принципи комплектації програм	24
	Разом	40

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні роботи не передбачені робочим навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Загальні основи та характеристика соціально-психологічного тренінгу	14
2	Тема 1.2. Теоретичні та методологічні основи соціально-психологічного тренінгу	14
3	Тема 1.3. Основні фази та методи, які використовуються в СПТ різних напрямків	14
4	Тема 1.4. Організація групового процесу у СПТ	14
5	Тема 2.1. Принципи комплектації програм	14
	Разом	70

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачені робочим навчальним планом.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Методологія соціально-психологічного тренінгу» передбачає проведення лекційних та практичних занять а також самостійну роботу курсантів та студентів Практичні заняття проводяться в аудиторії та психологічній учбовій лабораторії.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для оцінки знань слухачів використовується поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті методом опитування, перевірки виконання домашніх завдань та оцінки самостійно створених програм СПТ. У процесі вивчення дисципліни слухачі виконують дві письмові модульні контрольні роботи. Підсумкова форма контролю – іспит.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:

Поточний контроль та самостійна робота							
M1	M2	Модульні КР	Реферат	Словник	Програми СПТ	Іспит	Сума
25	25	10	10	-	20	10	100

Оцінка за бальною шкалою елементів навчальної діяльності з дисципліни

Елементи навчальної діяльності	Усього за семестр балів
--------------------------------	-------------------------

Відвідування та робота на занятті	25
Модульна контрольна робота	10
Реферати	10
Програми СПТ	26
Усього – максимум за період	71
<i>Додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти</i>	<i>до 9</i>
Складання екзамену (максимум)	20
Накопичувальний підсумок	100

Шкали оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ВНЗ	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, диф. залік	залік
90-100 <i>(та вище з урахуванням необов'язкових завдань)</i>	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-64	D	задовільно	
50-54	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

13.1. Контрольні питання для проведення підсумкового контролю (модульний контроль, екзамен)

Модуль 1. Теоретичні основи СПТ

1. Визначення тренінгу.
2. Класифікація видів тренінгу.
3. Методологічна основа СПТ.
4. Вимоги до умов проведення різних видів тренінгу.
5. Цілі та завдання тренінгу на сучасному етапі розвитку суспільства.
6. Можливості використання тренінгових технологій у підрозділах МНС.
7. Розвивальні, поведінкові та психотерапевтичні тренінгові технології.
8. Вимоги до особистості та професійній кваліфікації тренера.
9. Тренінгові техніки біхевіоризму.
10. Тренінгові техніки психоаналізу.
11. Тренінгові техніки когнітивної психології.
12. Тренінгові техніки гуманістичної психології.
13. Тренінгові техніки НЛП.
14. Тренінгові техніки позитивної психології.

Модуль 2. Практикум з СПТ

Оцінка самостійно створених тренінгових програм.

Питання до іспиту

1. Дайте визначення тренінгу.
2. Охарактеризуйте основні процедури психодрами.
3. Проаналізуйте особливості управління фокус-групою.
4. Дайте класифікацію тренінгових груп.
5. Визначте мету психодрами.
6. Охарактеризуйте ролі учасників фокус-груп.
7. Охарактеризуйте ролеві функції членів групи.
8. Дайте характеристику основних вправ, використовуваних у психодрамі.
9. Визначте специфіку мотиваційного тренінгу.
10. Охарактеризуйте групові норми в тренінгу.
11. Дайте характеристику основних фаз розвитку психодрами.
12. Визначте специфіку тренінгу особистісного росту.
13. Охарактеризуйте стилі керівництва тренінговою групою.
14. Дайте характеристику основних методик, які використовуються в процесі психодраматичної дії.
15. Визначте специфіку комунікативного тренінгу.
16. Охарактеризуйте етапи розвитку тренінгової групи.
17. Дайте характеристику груп тілесної терапії.
18. Визначте особливості створення тренінгових програм для підрозділів ДСНС.
19. Опишіть структуру тренінгу.
20. Охарактеризуйте основні поняття тілесної терапії.
21. Визначте можливості використання групової психотерапевтичної роботи для клієнтів з ПТСР.
22. Опишіть процедуру створення сценарію заняття.
23. Визначте основні процедури тілесної терапії.
24. Дайте характеристику вікових, статевих, соціальних та інших обмежень для участі в тренінгу.
25. Опишіть різницю між психогімнастикою, розминкою і діагностичними вправами.
26. Визначте основні вправи, використовувані в тілесній терапії.

27. Проаналізуйте критерії ефективності тренінгової роботи.
28. Дайте характеристику Т-груп.
29. Визначте особливості груп арт-терапії.
30. Визначте вимоги до професійної підготовки керівника тренінгової групи.
31. Опишіть елементи учбового циклу в Т-групах.
32. Охарактеризуйте основні поняття арт-терапії.
33. Охарактеризуйте основні процедури в Т-групах.
34. Проаналізуйте основні процедури арт-терапії.
35. Визначте специфіку тренінгу вирішення конфліктів.
36. Проаналізуйте особливості поведінки керівника Т-груп.
37. Охарактеризуйте психодинамічну арт-терапію.
38. Визначте особливості тренінгу управлінських умінь.
39. Проаналізуйте мету Т-груп.
40. Охарактеризуйте особливості гуманістичної арт-терапії.
41. Визначте характеристику тренінгу організаційного розвитку.
42. Охарактеризуйте основні вправи, використовувані в Т-групах.
43. Проаналізуйте основні вправи, використовувані в арт-терапії.
44. Визначте особливості тренінгу командоутворення.
45. Дайте характеристику інкаунтер-груп.
46. Визначте особливості роботи груп трансактного аналізу.
47. Проаналізуйте особливості тренінгу лідерства.
48. Дайте визначення основним поняттям інкаунтер-груп.
49. Охарактеризуйте процедуру аналізу трансакцій.
50. Визначте особливості тренінгу ефективної самопрезентації.
51. Визначте роль керівника інкаунтер-груп.
52. Проаналізуйте основні типи трансакцій.
53. Дайте характеристику тренінга управління агресією.
54. Визначте основні процедури інкаунтер-груп.
55. Проаналізуйте процедуру аналізу життєвого сценарію.
56. Опишіть особливості тренінгу публічного виступу.
57. Визначте мету інкаунтер-груп.
58. Проаналізуйте сценарні послання і батьківське програмування.
59. Опишіть специфіку тренінгу міжкультурної комунікації.
60. Дайте характеристику основних вправ, які використовуються в інкаунтер-групах.
61. Опишіть процедуру аналізу ігор в групах трансактного аналізу.
62. Визначте особливості когнітивно-орієнтованого тренінгу толерантності.
63. Дайте характеристику гештальт-груп.
64. Визначте практику і прикладні аспекти трансактного аналізу.
65. Опишіть особливості адаптаційного тренінгу для першокурсників.
66. Проаналізуйте основні поняття гештальт-груп.
67. Визначте роль керівника в групах трансактного аналізу.
68. Охарактеризуйте особливості мотивуючих дій на членів тренінгової групи.
69. Визначте роль керівника гештальт-груп.
70. Опишіть особливості структурного аналізу, аналізу трансакцій і ігор в рамках тренінгового процесу.
71. Дайте характеристику типових помилок керівника тренінгової групи.
72. Проаналізуйте основні процедури гештальт-груп.
73. Опишіть сценарний аналіз в груповому процесі.
74. Визначте принципи побудови анкети зворотного зв'язку.
75. Охарактеризуйте особливості тренінгу згуртованості.
76. Охарактеризуйте можливості використання СПТ в навчальному процесі.
77. Визначте підходи до тренінгу тренерів.

78. Визначте функції модератора фокус-групи.
79. Опишіть ключові стадії розробки тренінгової програми.
80. Визначте специфіку ко-тренерства.

13.2. Плани практичних занять

Плани практичних занять наведені у додатку А.

13.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Завдання для самостійної роботи слухачів наведені у додатку Б до цієї програми.

13.4. Методичні вказівки і тематика контрольних робіт

Матеріали до контрольних робіт денної та заочної форм навчання наведені у додатку В до цієї програми.

13.5. Пакет комплексних контрольних робіт (ККР) для перевірки знань

Пакет ККР для перевірки знань наведений у додатку Д до цієї програми.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу: навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2015. – 320 с.

Додаткова

1. Ассаджиоли Р. Психосинтез : принципы и техники / Ассаджиоли Р ; [пер с англ.]. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2002. – 416 с.
2. Бакли Р., Кейпл Дж. Теория и практика тренинга / Р. Бакли, Дж. Кейпл. – СПб. : Питер, 2002. – 352 с.
3. Большаков В. Ю. Психотренинг / Большаков В. Ю. – СПб. : Социально-психологический центр, 1994. – 316 с.
4. Бурнард Ф. Тренинг межличностного взаимодействия / Бурнард Ф. – СПб. : Питер, 2002. – 304 с.
5. Вачков И. В. Основные виды тренинговых групп в западной практической психологии / Вачков И. В. – Деп. в ИТОП РАО, № 20-96. – М., 1996. – 24 с.
6. Вачков И. В. Основы технологии группового тренинга / Вачков И. В. – М. : «Ось-89», 1999. – 137 с.
7. Джонсон Д. У. Тренинг общения и развития / Джонсон Д. У. – М. : Прогресс, 2001. – 248 с.
8. Джонсон Девід В. Соціальна психологія : тренінг міжособистісного спілкування / Джонсон Девід В. ; [пер. з англ. В. Хомика]. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2003. – 288 с.
9. Захаров В. П. Практические рекомендации по ведению групп социально-психологического тренинга : [методические указания] / Захаров В. П. – Л. : ЛГТУ, 1990. – 56 с.
10. Захаров В. П. Социально-психологический тренинг : [учебное пособие] / В. П. Захаров, Н. Ю. Хрящева. – Л. : ЛГУ, 1989. – 55 с.
11. Кристофер Э. Тренинг лидерства / Э. Кристофер, Л. Смит. – СПб. : Питер, 2001. – 32 с.
12. Ли Д. Практика группового тренинга / Ли Д. – СПб. : Питер, 2001 – 224 с.
13. Лефтеров В. О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ : [монографія : в 2-х т] / В. О. Лефтеров. – Донецьк : ДЮІ, 2008. – Т. I. : Методологія

психотренінгу та його використання у професійно-психологічному розвитку персоналу, задіяного в екстремальних видах діяльності / В. О. Лефтеров. – 2008. – 242 с.

14. Лефтеров В. О. Психотренінг в ОВС : практичний досвід, організація проведення та перспективи подальшого впровадження / В. О. Лефтеров. – 2008. Т. II. – 286 с.

15. Макшанов С. И. Психология тренинга / Макшанов С. И. – СПб. : Речь, 2010. – 256 с.

16. Петрушин С. В. Психологический тренинг в многочисленной группе / Петрушин С. В. – М. : Академический проект, 2000. – 256 с.

17. Практикум по СПТ / под ред. Парыгина Б. Д. – СПб. : изд-во Михайлова В. А., 2000. – 352 с.

18. Приходько В. В. Соціально–психологічний тренінг як засіб формування комунікативної компетенції / В. В. Приходько // Вісник Львів. ун-ту. – 2005. – Вип. 19. – Ч.1. – С. 182–188.

19. Прутченков А. С. Тренинг личностного роста : [методические разработки занятий социально-психологического тренинга] / Прутченков А. С. – М. : МГУ, 1993. – 47 с.

20. Рудестам К. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы : теория и практика / Рудестам К. – М. : Прогресс, 1993. – 368 с.

21. Сидоренко Е. В. Терапия и тренинг по Альфреду Адлеру / Сидоренко Е. В. – СПб. : Речь, 2000. – 346 с.

22. Сидоренко Е. В. Психодраматический и недирективный подход в групповой работе с людьми / Сидоренко Е. В. – СПб. : Речь, 2001. – 90 с.

23. Фопель К. Психологические группы : рабочие материалы для ведущего : [практическое пособие] / Фопель К. – М. : Генезис, 2000. – 256 с.

24. Форверг М., Альберг Т. Характеристика СПТ поведения / М. Форверг, Т. Альберг // Психологический журнал. – 1984. – Т.5, № 4.

25. Цзен Н. В. Психотренинг: игры и упражнения / Н. В. Цзен, Ю. В. Пахомов. – М. : Физкультура и спорт, 1988. – 220 с.

Розробник:

доцент кафедри ПДОУ,

к. психол. н., доцент

Афанасьєва Н.Є.

ДОДАТОК А

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни «Методологія СПТ»

Укладач:

доцент кафедри ПДОУ

к.психол.н., доцент Н.Є. Афанасьєва

Тема 1. Загальна характеристика соціально-психологічного тренінгу як виду активного соціально-психологічного навчання

Мета: ознайомити курсантів та студентів з СПТ, як різновидом практичної роботи психолога.

План:

1. Проаналізувати як виникла така форма практичної роботи як тренінг (історичний аспект).
2. Провести аналіз як змінювалися форми та засоби психологічного тренінгу в процесі розвитку психології.
3. Перелічити основні умови проведення СПТ.
4. Скласти перелік психологічних проблем сучасної людини та визначити шляхи їх подолання.
5. Сформувані уміння використання діагностичних методів в процесі підготовки до проведення СПТ.

Література

1. Большаков В.Ю. Психологический тренинг. СПб., 1996.
2. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. М., 1999.
3. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение. Л., 1985.
4. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Растянный П.В. Диагностика и развитие компетенции в общении. М., 1990.
5. Захаров В.П., Хрящева Н.Ю. Социально-психологический тренинг: Учебное пособие. Л., 1989.
6. Игровое моделирование: методология и практика. Новосибирск, 1987. С.48-61.

Тема 2. Теоретичні та методологічні основи соціально-психологічного тренінгу

Мета: ознайомити курсантів та студентів з методологією створення тренінгових програм.

План:

1. Проаналізувати причини виникнення психологічних проблем сучасної людини та визначити шляхи їх подолання.
2. Визначити структурні компоненти процесу СПТ.
3. Скласти психологічну карту основних категорій замовників тренінгу.
4. Визначити основні завдання та мету тренінгу.
5. Перелічити види СПТ.
6. Проаналізувати суттєві відмінності різних видів тренінгу.

Література

1. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования и групповой психотерапии. – М., ОППЛ, 2003.
2. Емельянов Ю.Н. Обучение паритетному диалогу: Уч. пособие. Л., 1991. – 107 с.
3. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Растянный П.В. Диагностика и развитие компетентности в общении: Практическое пособие. М., 1991. – 96 с.
4. Захаров В.П., Хрящева Н.Ю. Социально-психологический тренинг: Уч. пособие. Л., 1989. – 56 с.

Тема 3. Методи, які використовуються в СПТ різних напрямків

Мета: ознайомити курсантів та студентів з основними методами, які використовуються у СПТ.

План:

1. Аргументувати необхідність вибору спеціально обладнаного приміщення для проведення СПТ.
2. Відпрацювати загальні методи створення картотеки клієнтів.
3. Визначити основні правила проведення підготовчого етапу СПТ.
4. Відпрацювати у рольовому процесі етапу знайомства з групою.
5. Визначити загальні принципи діагностичного етапу СПТ.
6. Проаналізувати особливості заключного та контрольного етапу СПТ.

Література

1. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования и групповой психотерапии. – М., ОППЛ, 2003.
2. Емельянов Ю.Н. Обучение паритетному диалогу: Уч. пособие. Л., 1991. – 107 с.
3. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Растяников П.В. Диагностика и развитие компетентности в общении: Практическое пособие. М., 1991. – 96 с.
4. Захаров В.П., Хрящева Н.Ю. Социально-психологический тренинг: Уч. пособие. Л., 1989. – 56 с.
5. Большаков В.Ю. Психотренинг. Социодинамика. Упражнения. Игры. СПб, 1996. – 379 с.

Тема 4. Організація групового процесу у СПТ

Мета: засвоїти техніку організації групового процесу у СПТ, сформувати певні навички та вміння.

План:

1. Перелічити основні техніки СПТ.
2. Проаналізувати зв'язок технік та етапів СПТ.
3. Визначити універсальні та спеціальні техніки СПТ.
4. Проаналізувати та відпрацювати типові технічні помилки тренера у процесі проведення групової роботи.

Література

1. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования и групповой психотерапии. – М., ОППЛ, 2003.
2. Емельянов Ю.Н. Обучение паритетному диалогу: Уч. пособие. Л., 1991. – 107 с.
3. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Растяников П.В. Диагностика и развитие компетентности в общении: Практическое пособие. М., 1991. – 96 с.
4. Захаров В.П., Хрящева Н.Ю. Социально-психологический тренинг: Уч. пособие. Л., 1989. – 56 с.
5. Большаков В.Ю. Психотренинг. Социодинамика. Упражнения. Игры. СПб, 1996. – 379 с.

Тема 5. Принципи комплектації програм. Різновиди програм СПТ

Мета: сформувати уявлення про принципи комплектації програм СПТ.

План:

1. Принципи вибору технік для різних тренінгових програм.
2. Використання діагностики для правильного визначення проблеми групи і для вироблення науково обґрунтованих рекомендацій з їх рішення.
3. Формування вміння надання додаткового позитивного психотерапевтичного впливу на групу через практику психологічного діагностування.
4. Визначення мети тренінгу та створення програми відповідно до цієї мети.

Література

1. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования и групповой психотерапии. – М., ОППЛ, 2003.

2. Емельянов Ю.Н. Обучение паритетному диалогу: Уч. пособие. Л., 1991. – 107 с.
3. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Растяльников П.В. Диагностика и развитие компетентности в общении: Практическое пособие. М., 1991. – 96 с.
4. Захаров В.П., Хрящева Н.Ю. Социально-психологический тренинг: Уч. пособие. Л., 1989. – 56 с.
5. Большаков В.Ю. Психотренинг. Социодинамика. Упражнения. Игры. СПб, 1996. – 379 с.

ДОДАТОК Б

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Завдання для самостійної роботи
з дисципліни «Методологія СПТ»**

Укладач:
доцент кафедри ПДОУ
к.психол.н., доцент Н.Є. Афанасьєва

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота студентів та курсантів. Вона вчить студента та курсанта з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності студентів спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи студент повинен засвоїти наступні основні уміння:

- самостійний пошук інформації з заданої теми;
- добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
- аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
- узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
- логічне і послідовне розкриття теми;
- узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
- стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
- грамотна побудова наукового тексту;
- правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи студента викладачем.

Перший етап діяльності студента при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи курсантів та студентів є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та переперевірку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Сполучення учбових, навчальних та практичних цілей сприяє напрацюванню дослідницьких якостей особистості майбутнього психолога.

Велике значення для успішної учбової діяльності студентів та курсантів має планування самостійної роботи у часі та уміння організувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Не виключено, що студенти та курсанти можуть зацікавитись темою дослідження та виявлять бажання продовжити розпочате дослідження в даній області психології.

Питання до самостійної роботи

1. Заповнити пробіли.

а. Гештальт-психологія прагне до того, щоб людина найбільше повно.....власне «Я» і перетворилася в гармонічне

б. В основі підходу лежить той принцип, що почуття й поведінку людини варто вважати....., коли тлумачення нею ситуацій засноване на думках.

2. Відповідно до когнітивного підходу неадаптивна поведінка людини - це результат інтерпретації обставин на основі ірраціональних думок. Вірно чи ні?

3. Трансактний аналіз виявляє ту обставину, що у своїх взаєминах (трансакціях) з іншими ми по більшій частині виконуємо неусвідомлювані ролі. Вірно чи ні?

Вибрати правильну відповідь.

4. Поняття «психічна норма»:

- а) засновано на об'єктивних даних;
- б) лежить між двома чітко певними полюсами;
- в) у різних культурах майже не розрізняється;
- г) жодна з відповідей не вірна.

5. Відповідно до гуманістичних теорій самореалізація тісно зв'язана:

- а) із самоповагою;
- б) з переоцінкою власного «Я»;
- в) з комплексом переваги;
- г) зі здатністю любити.

6. Заповнити пробіли.

а. Тільки підготовка допоможе психологові об'єктивно оцінити можливі наслідки того або іншого втручання.

б. Роль.....полягає в тому, щоб допомагати людям в усвідомленні й вирішенні тих або інших проблем.

7. Результативність консультативної допомоги розглядається як рішення клієнтом своїх психологічних проблем. Вірно чи ні?

8. У роботі психолога техніки й прийоми рефлексивного спілкування - лише засіб для досягнення більше значимих психологічних цілей. Вірно чи ні?

Вибрати правильну відповідь.

9. Психолог:

- а) працює з людьми, що звертаються до нього;
- б) має справу головним чином з такими проблемами, як самогубства або наркоманія;
- в) допомагає організаціям знаходити потрібні відповіді на питання, що стосуються людей;
- г) вірні всі відповіді.

10. Терапевтичні співтовариства:

- а) намагаються розбудити у своїх членів почуття причетності й волі;
- б) головним чином зосереджені на турботах про пацієнтів;
- в) всі відповіді вірні.

11. Заповнити пробіли.

а. Завдання.....психолога, також як і.....психолога, полягає в тому, щоб допомагати людям, що вчатьс я й працюють, вибрати спеціальність або роботу, найбільшою мірою відповідну їхнім схильностям.

б. Управлінське консультування можна розглядати або як....., або як.....
удосконалення практики керування, що забезпечує практичні ради й допомогу.

12. У груповому консультуванні завдання психолога полягає в тім, щоб знайти предмет взаємодії членів групи, у якому були б представлені взаємозалежні модальності внутрішнього миру кожного члена групи. Вірно чи ні?

13. Клінічний психолог займається тим же, що й психіатр. Вірно чи ні?

Вибрати правильна відповідь.

14. У роботі шкільного психолога:

- а) виявляється психологічна підтримка учня;
- б) проводяться співбесіди й тести;
- в) прагнуть запроваджувати ефективні методи навчання;
- г) вірні всі відповіді.

15. Групова робота припускає:

- а) дискусії під керівництвом психолога;
- б) контакти зі членами групи на вербальному рівні;
- в) виявлення соціального маскування, до якого прибігають деякі учасники групи;
- г) всі відповіді вірні.

Заповнити пробіли.

16. Вихідною точкою роботи повинен з'явитися, а також подання клієнта результаті майбутньої роботи.

17. При зборі інформації психолог повинен зберегти позицію.....і слухати людину.....

18. Ідентифікація психологічних проблем - процес з'ясування психологом того, які психологічні проблеми має людина, які дійсні причини й механізми лежать в основі її психологічних труднощів. Вірно чи ні?

19. Ресоціалізація - тимчасове поліпшення стану, ослаблення симптоматики або зменшення ознак психологічної дисгармонії людини. Вірно чи ні?

Вибрати правильна відповідь.

20. Робота з вивільненням почуттів, емоцій клієнтами доречна у випадках:

- а) відсутності конкретного запиту, проблеми, у якій клієнт хотів би зорієнтуватися;
- б) активне втручання психолога, пропозиція розібратися в тому або іншому моменті співрозмовником ігнорується, і він продовжує своє;
- в) коли клієнт тільки що пережив емоційно напружену ситуацію;
- г) всі відповіді вірні.

21. Інтерпретація як коментар - це:

- а) перехід до іншого масштабу бачення ситуації або у відомості в одну логічну систему розрізнених і часто не зв'язаних у свідомості клієнта деталей психологічної ситуації, що піднімає його на новий рівень розуміння проблем;
- б) виявлення причинно-наслідкових зв'язків між явищами;
- в) трактування або подача в новому ракурсі сказаного або продемонстрованого клієнтом, а також того, що було виявлено за допомогою діагностичних методик і процедур до початку й у процесі спілкування;
- г) жодна відповідь не вірна.

Заповнити пробіли.

22. Порушення, пов'язані із тривогою, включають..... і..... розлади.

23. По теорії....., чим сильніше «Я», тим вище ймовірність того, що людина прийме реалістичне рішення.

Визначте тип психологічного захисту.

24. Хтось заявляє, що був би щасливий прийти на побачення, що обіцяє йому роботу, але забуває туди з'явитися.

25. Студент виправдує свій провал на іспиті недоліком часу для відповіді або тим, що у квитку були питання на «засипку».

Вибрати правильну відповідь.

26. Чим сильніше в людини «Я», тим вище її здатність:

- а) знаходити реалістичні рішення проблем;
- б) керуватися принципом реальності;
- в) регулювати конфлікти між «Воно» і «Понад Я»;
- г) всі відповіді вірні.

27. По Роджерсу, рівновага реального «Я» порушується, коли воно:

- а) занадто повно відповідає ідеальному «Я»;
- б) деформується під впливом певного життєвого досвіду;
- в) перестає відповідати уявленням людини про самого себе;
- г) жодна відповідь не вірна.

Заповнити пробіли.

28. Маніпуляція - форма взаємодії з іншими людьми, що полягає у прагненні на їхню поведінку, надходити так, як цього хоче людина-маніпулятор.

29. Типи маніпуляторів, по Е. Шострому:.....

Визначити тип психологічного захисту.

30. Агресивна людина часто поводиться занадто чемно або занадто солоденько стосовно інших.

Вибрати правильну відповідь.

31. Маніпулятивний запит виникає в тих випадках, коли:

- а) людина несвідомо хоче зберегти ілюзію всемогутності відносно третіх осіб;
- б) людина упевнена у тому, що існують такі варіанти поведінки, які можуть змінити в бажаному напрямку поведінку інших людей;
- в) ігнорується воля вибору, наявна в інших людей тією самою мірою, як і в клієнта, що звернувся;
- г) всі відповіді вірні.

32. Зустрічаючись із маніпулятивним запитом, ми повинні повідомити клієнтові, що:

- а) не можемо вирішувати проблеми третіх осіб заочно, тим більше якщо вони самі цього не хочуть;
- б) ми можемо допомогти клієнтові вирішувати його проблеми, що виникають у зв'язку з відносинами із цими третіми особами;
- в) виключення становить запит батьків щодо дитини з важкими поведінковими й психічними порушеннями, оскільки батьки продовжують відповідати за таких дітей, а їхні власні ресурси взаємодії з такою дитиною повністю вичерпані;
- г) всі відповіді вірні.

Заповнити пробіли.

33. Складовими консультативної ситуації є,

34. Завдання психолога - максимально зосереджуватися на....., нічим не видаючи своєї і до почутого.

35. Людина говорить про себе набагато продуктивніше, коли вона так глибоко перейнялася своїм висловленням і в генеруванні цього висловлення бере участь як би тіло у всім багатстві його проявів, що виходять за рамки того, що традиційно вважається комунікативними засобами. Вірно чи ні?

36. Початі психологом з найкращими намірами спроби допомогти клієнтові перебороти його сумніви, зниклоїсть і т.п. можуть підсилити процес самоблокування й утруднити клієнтові просування вперед. Вірно чи ні?

Вибрати правильну відповідь.

37. Складового професійного психологічного контакту є:

- а) простір бесіди;
- б) дистанція;
- в) площа контакту;
- г) всі відповіді вірні.

Заповнити пробіли.

38. Активне слухання дозволяє людині свої проблеми, краще їх....., а можливо, і.....

39. Відбиття в активному слуханні звичайно здобуває форму повторення або незначної

40. Прийом психологічної інтерпретації для фокусування інформації відрізняється від варіативного повторення вже сказаного тим, що сприяє виникненню у свідомості клієнта нових особистісно значимих уявлень про себе й свою поведінку. Вірно чи ні?

41. Надаючи психологічну підтримку, необхідно стежити за тим, щоб вербальні й невербальні реакції психолога не викликали почуття дисонансу, не здавалися нав'язливими або стереотипними, а сам він був щирим і відвертим у своєму бажанні вислухати й зрозуміти співрозмовника. Вірно чи ні?

Вибрати правильну відповідь.

42. З'ясування схованих думок і почуттів через рефлексування переживань і почуттів можливо, якщо:

а) звертати увагу на слова, уживані для визначення почуттів, уточнювати емоційно насичені слова;

б) відслідковувати невербальні реакції клієнта, зауважувати невідповідність невербальних і вербальних повідомлень переданому значенню;

в) точно ідентифікувати й відтворювати емоції співрозмовника, перейматися його станом;

г) всі відповіді вірні.

43. Для реалізації відображення в активному слуханні характерно:

а) з кожного фрагмента монологу мовця слухач вибирає й повторює те, що, на його думку, є центральним ядром фрагмента, його цементуючим початком;

б) всі ключові слова, що несуть значеннєве або емоційне навантаження, повинні бути точно повторені, при цьому можна змінити допоміжні або несуттєві слова;

в) найважливішим моментом адекватного повтору є відсутність у ньому перцептивних перекручувань, які можуть бути допущені слухачем;

г) всі відповіді вірні.

Заповнити пробіли.

44. П'ять стадій інтерв'ю, по Г. Абрамовой, маркіруються: Привіт! - У чому проблема? - - Що ще ми можемо зробити із цього приводу? - Ви будете робити це?

45. П'ятифазна модель управлінського консультування (модель процесу змін): підготовка - діагноз - планування дій - - завершення.

Вибрати правильну відповідь.

46. Гіпотеза психолога являє собою набір тверджень, що встановлюють зв'язки між:

а) подіями життя, детермінованими, з погляду клієнта, ззовні;

б) його психічними станами (переживаннями, почуттями), що з'явилися результатом не завжди усвідомленої переробки цих подій;

в) учинками, що завжди є результатом особистого вибору, незалежно від того, чи визнає клієнт це чи ні;

г) всі відповіді вірні.

47. Процес психологічного консультування починається з:

а) формування гіпотези і її перевірки;

б) висновку консультативної угоди;

в) збору інформації;

г) жоден відповідь не вірна.

Заповнити пробіли.

48. Щонайменше 2/3 усього збіглого на бесіду часу повинен говорити.....

49. Висловлення клієнта типу: «Нормально чи ні...?», «Можна в такому віці починати...?», «Чи можна вимагати..., дозволяти..., учити..., забороняти в такому віці, стані, після таких подій...?», «До чого може привести...?» характеризують запит.....

Вибрати правильну відповідь.

50. Коли людина переповнена проблемами, вона:

- а) говорить не те, що відчуває;
- б) не може усвідомити свої почуття й виразити їх у слові;
- в) не може зрозуміти іншу людину;
- г) всі відповіді вірні.

51. Вербальні ознаки типу: важко, легко, розкрити, розкласти й т.п. характеризують:

- а) візуальну репрезентативну систему;
- б) кінестетичну репрезентативну систему;
- в) аудіальну репрезентативну систему;
- г) всі відповіді вірні.

ДОДАТОК В
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**Матеріали до контрольних робіт
з дисципліни «Методологія СПТ»**

Укладач:
доцент кафедри ПДОУ
к.психол.н., доцент Н.Є. Афанасьєва

Студентам (курсантам, слухачам) у якості контрольної роботи пропонується створити програму соціально-психологічного тренінгу, бажано за темою дипломної роботи, за допомогою якої передбачається корекція (розвиток, формування) певних психологічних якостей, які цього потребують, у досліджуваних.

ДОДАТОК 3
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

**ПАКЕТ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (ККР) ДЛЯ
ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ**
з дисципліни «**Методологія СПТ**»

Комплексна контрольна робота *Критерії оцінювання*

Оцінки, які можуть отримати курсанти, студенти та слухачі під час виконання ККР визначаються наступними критеріями:

Незадовільно (X) - (дуже низький рівень) - курсант (студент, слухач) не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал, не відповідає на питання або викладає уривчасті дані, які слабо пов'язані з поставленим питанням.

Незадовільно (FX) - (низький рівень) - курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються ним окремими словами чи реченнями; виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні або володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу. Але він спроможний самостійно допрацювати програмний матеріал і підготуватися до перескладання.

Задовільно (E) (слабкий рівень) - виставляється, якщо курсант (студент, слухач) виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; зробив значну кількість помилок при написанні контрольної роботи, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно (D) (середній рівень) - курсант (студент, слухач) володіє навчальним матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, може виявляти знання та розуміння основних положень, на елементарному рівні може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати, робити висновки.

Добре (C) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) виявив загалом добрі знання навчального матеріалу під час виконання завдань, але припустився низки суттєвих помилок; показав систематичний характер знань із дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Добре (B) (достатній рівень) - курсант (студент, слухач) здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних закономірностей; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, добирати аргументи на підтвердження певних думок.

Відмінно (A) (високий рівень) - курсант (студент, слухач) вільно володіє обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, застосовує його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу, оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовує міжпредметні зв'язки.

Варіант 1

1. Дайте визначення тренінгу.
2. Охарактеризуйте основні процедури психодрами.
3. Проаналізуйте особливості управління фокус-групою.

Варіант 2

1. Дайте класифікацію тренінгових груп.
2. Визначте мету психодрами.
3. Охарактеризуйте ролі учасників фокус-груп.

Варіант 3

1. Охарактеризуйте ролеві функції членів групи.
2. Дайте характеристику основних вправ, використовуваних в психодрамі.
3. Визначте специфіку мотиваційного тренінгу.

Варіант 4

1. Охарактеризуйте групові норми в тренінгу.
2. Дайте характеристику основних фаз розвитку психодрами.
3. Визначте специфіку тренінгу особистісного росту.

Варіант 5

1. Охарактеризуйте стилі керівництва тренінговою групою.
2. Дайте характеристику основних методик, які використовуються в процесі психодраматичної дії.
3. Визначте специфіку комунікативного тренінгу.

Варіант 6

1. Охарактеризуйте етапи розвитку тренінгової групи.
2. Дайте характеристику груп тілесної терапії.
3. Визначте особливості створення тренінгових програм для підрозділів ДСНС.

Варіант 7

1. Опишіть структуру тренінгу.
2. Охарактеризуйте основні поняття тілесної терапії.
3. Визначте можливості використання групової психотерапевтичної роботи для клієнтів з ПТСР.

Варіант 8

1. Опишіть процедуру створення сценарію заняття.
2. Визначте основні процедури тілесної терапії.
3. Дайте характеристику вікових, статевих, соціальних та інших обмежень для участі в тренінгу.

Варіант 9

1. Опишіть різницю між психогімнастикою, розминкою і діагностичними вправами.
2. Визначте основні вправи, використовувані в тілесній терапії.
3. Проаналізуйте критерії ефективності тренінгової роботи.

Варіант 10

1. Дайте характеристику Т-груп.
2. Визначте особливості груп арт-терапії.
3. Визначте вимоги до професійної підготовки керівника тренінгової групи.

Варіант 11

1. Опишіть елементи учбового циклу в Т-групах.
2. Охарактеризуйте основні поняття арт-терапії.
3. Визначте особливості СПТ для керівників підрозділів ДСНС.

Варіант 12

1. Охарактеризуйте основні процедури в Т-групах.
2. Проаналізуйте основні процедури арт-терапії.
3. Визначте специфіку тренінгу вирішення конфліктів.

Варіант 13

1. Проаналізуйте особливості поведінки керівника Т-груп.
2. Охарактеризуйте психодинамічну арт-терапію.
3. Визначте особливості тренінгу управлінських умінь.

Варіант 14

1. Проаналізуйте мету Т-груп.
2. Охарактеризуйте особливості гуманістичної арт-терапії.
3. Визначте характеристику тренінгу організаційного розвитку.

Варіант 15

1. Охарактеризуйте основні вправи, використовувані в Т-групах.
2. Проаналізуйте основні вправи, використовувані в арт-терапії.
3. Визначте особливості тренінгу командоутворення.

Варіант 16

1. Дайте характеристику інкаунтер-груп.
2. Визначте особливості роботи груп трансактного аналізу.
3. Проаналізуйте особливості тренінгу лідерства.

Варіант 17

1. Дайте визначення основним поняттям інкаунтер-груп.
2. Охарактеризуйте процедуру аналізу трансакцій.
3. Визначте особливості тренінгу ефективної самопрезентації.

Варіант 18

1. Визначте роль керівника інкаунтер-груп.
2. Проаналізуйте основні типи трансакцій.
3. Дайте характеристику тренінгу управління агресією.

Варіант 19

1. Визначте основні процедури інкаунтер-груп.
2. Проаналізуйте процедуру аналізу життєвого сценарію.
3. Опишіть особливості тренінгу публічного виступу.

Варіант 20

1. Визначте мету інкаунтер-груп.
2. Проаналізуйте сценарні послання і батьківське програмування.
3. Опишіть специфіку тренінгу міжкультурної комунікації.

Варіант 21

1. Дайте характеристику основних вправ, які використовуються в інкаунтер-групах.
2. Опишіть процедуру аналізу ігор в групах трансактного аналізу.
3. Визначте особливості когнітивно-орієнтованого тренінгу толерантності.

Варіант 22

1. Дайте характеристику гештальт-груп.
2. Визначте практика і прикладні аспекти трансактного аналізу.
3. Опишіть особливості адаптаційного тренінгу для першокурсників.

Варіант 23

1. Проаналізуйте основні поняття гештальт-груп.
2. Визначте роль керівника в групах трансактного аналізу.
3. Охарактеризуйте особливості мотивуючих дій на членів тренінгової групи.

Варіант 24

1. Визначте роль керівника гештальт-груп.
2. Опишіть особливості структурного аналізу, аналізу трансакцій і ігор в рамках тренінгового процесу.
3. Дайте характеристику типових помилок керівника тренінгової групи.

Варіант 25

1. Проаналізуйте основні процедури гештальт-груп.
2. Опишіть сценарний аналіз в груповому процесі.
3. Визначте принципи побудови анкети зворотного зв'язку.

Варіант 26

1. Визначте мету гештальт-груп.
2. Опишіть особливості фокус-групи.
3. Охарактеризуйте особливості тренінгу згуртованості.

Варіант 27

1. Проаналізуйте основні вправи, які використовуються в гештальт-групах.
2. Визначте загальні принципи формування фокус-груп.
3. Охарактеризуйте можливості використання СПТ в навчальному процесі.

Варіант 28

1. Дайте характеристику психодрами.
2. Опишіть організацію проведення фокус-груп.
3. Визначте підходи до тренінгу тренерів.

Варіант 29

1. Охарактеризуйте основні поняття психодрами.
2. Визначте функції модератора фокус-групи.
3. Опишіть ключові стадії розробки тренінгової програми.

Варіант 30

1. Визначте роль керівника психодрами.
2. Охарактеризуйте етапи роботи фокус-групи.
3. Визначте специфіку ко-тренерства.